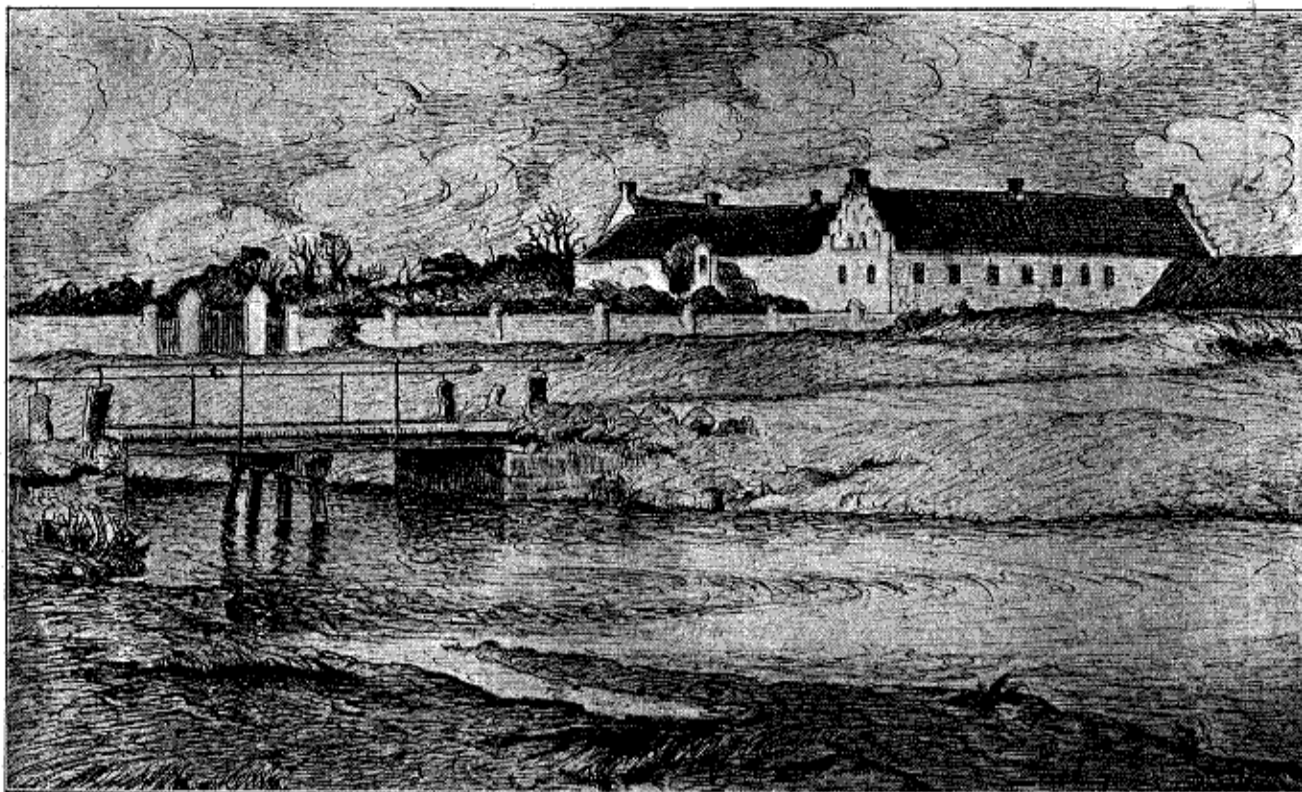

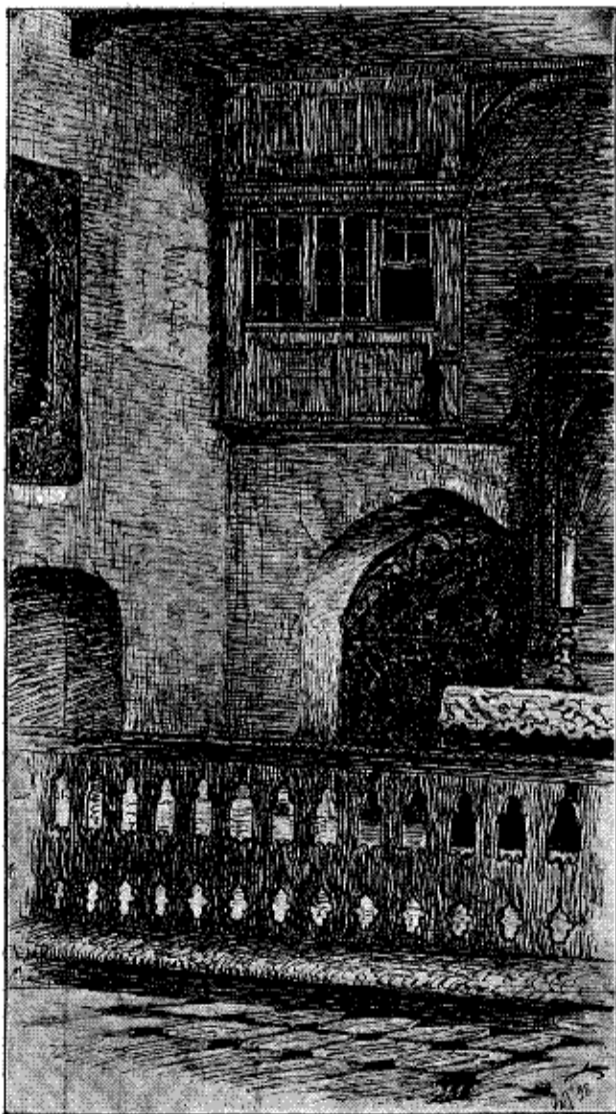
Danske Herregaarde XVII: Bjørnsholm.

Ved den ensomme Landevej, der fører fra Aalborg til Viborg, ligger den gamle Herregaard »Bjørnsholm«, lige ud til Limfjorden. Det er en stor og ærværdig Gaard med rige Fortidsminder, som faa Liv, hver Gang en fremmed kommer og lytter til det, der berettes fra gamle Dage.

Naar man er kommen over Aaløbet foran »Bjørnsholm« og ind gennem en Kirkegaardsport, har man liggende for sig en Række nyligt udgravede Mure, Ruinerne af den fordum saa pragtfulde Klosterkirke, der hørte til Vitskøl Kloster, et af de største, vi havde i Middelalderen. Valdemar den Store indstiftede dette Kloster efter et Løfte, han havde givet: »Fordi Gud frelsede hannem af sine Fjenders Hænder, og især fra Kong Svends fortrædelige Gæstebud i Roskilde, hvor Kong Knud den femte blev myrdet og Valdemar nær havde mistet Livet.« En Abbed Henrik, som blev sendt til Jylland for at søge det bedste Sted paa hele Kongens Arvegods, valgte Egnen

Bjørnsholm set fra Vejen. Tegnet af Mathilde Thalbitzer.

Bjørnsholm. Renaissance-Dør til Familiebegravelsen i Kirken. Tegnet af Mathilde Thalbitzer.

her. Klosteret fuldførtes den 1. April 1158, indviedes Jomfru Maria til Ære og fik af Cisterciensermunkene Navnet *Vita scola* (Livets Skole).

Ser man ud over Ruinerne, er der til den ene Side Udsigt over den evig skiftende, farverige Limfjord, hvor Livø, Fur og Mors fortone sig i det fjerne; til den anden Side ses selve Gaarden »Bjørnsholm«, hvis ene Fløj, Sognets Kirke, til Dels bestaar af Klosters gamle Mure. I vestre Fløj findes endnu Munkenes Refektorium og i Kirken tidligere Ejers Gravkapel.

Mellem disse Ruiner mindes man den fjerne Fortid, da Klosteret her stod stort og vældigt, og da Munkeherredømmet strakte sig over det ganske

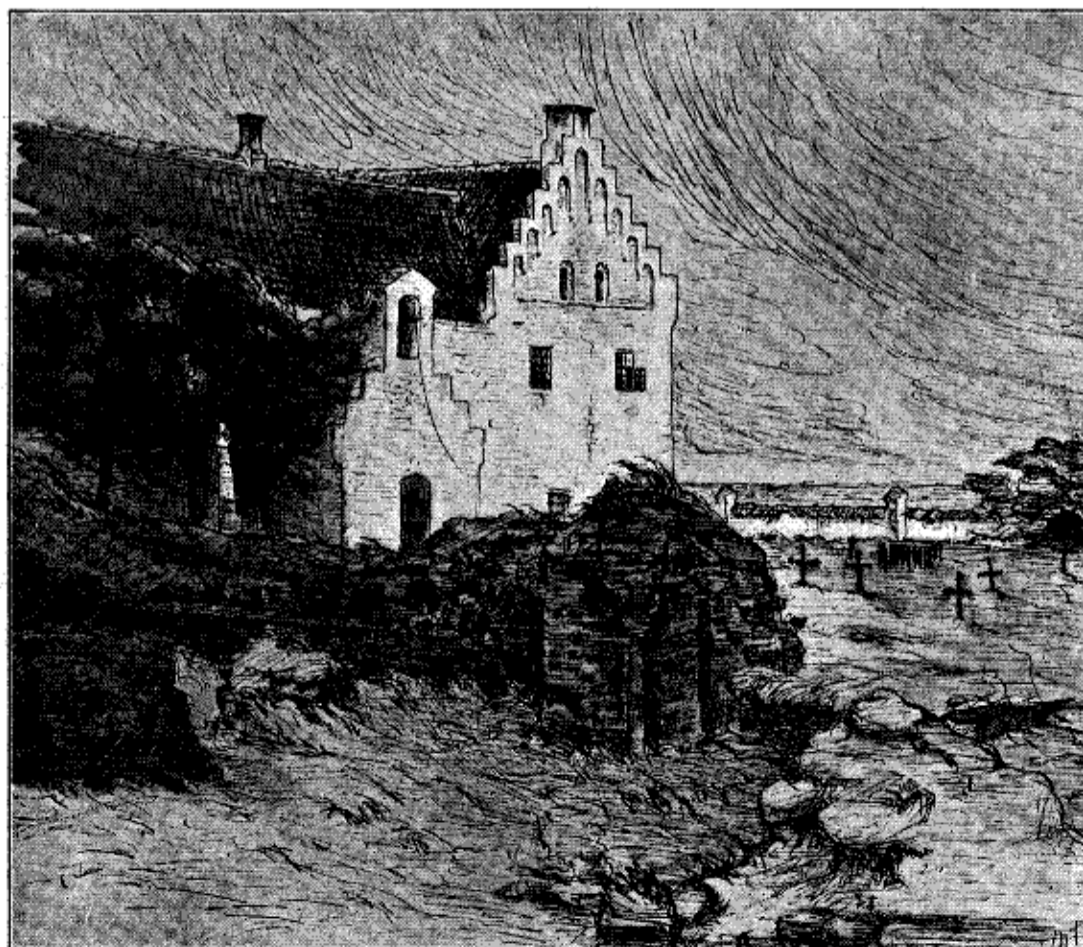
Land. Men Tiderne skifte; Reformationen kom, Klostrene forfaldt, og Vitskøl undgik heller ikke sin Skæbne; Aar 1563 opløstes det fuldstændigt. Frederik II indsatte Henrik Gyldenstjerne til Aagaard til sin Lehnsmand, og 1573 gjorde Kongen Mageskifte med Rigets Raad, Ridder Bjørn Andersen til Stenalt, og det fordums Kloster blev nu omdannet til et adeligt Gods og fik efter sin Ejer Navnet »Bjørnsholm«.

Gennem en gammel Klosterdør, der nylig er bleven fremdraget ved Udgravningerne, kan man gaa op til Hovedbygningen, der gennemløbes i en Del af sin Længde af en 114 Fod lang Gang, hvor der hænger mange gamle Portrætter af Gaardens Ejere. Blandt de mærkeligste Portrætter er det af Fru Ermegaard Gyldenstjerne, Truid Bjørns Enke. Der fortælles om hende, at nogen Tid efter sin Mands Død fødte hun en Søn, som hun lod døbe Truid Bjørn; men Slægten beskyldte hende

for at have ladet gøre en Voksdukke og ført den i Daaben for at beholde Gaard og Gods; Beskyldningen frugtede dog intet; den Sag, der blev anlagt mod Fru Ermegaard, vandt hun, og kort Tid efter giftede hun sig med Gjord Kaas, hvis Billede ogsaa hænger paa Væggen. Han ser ud til at have været en lidenskabelig Karakter, og efter hvad Historien beretter, bedrog han skændigt sin Ægtehustru. Fru Ermegaard kom ret hurtig efter Ægteskabet til Visshed om, at hendes nye Husbond havde indladt sig i en ulovlig Forbindelse med sit Søskendebarn Fru Birgitte, Niels Kaas' Enke, med hvem han havde to Børn. Fru Ermegaard angav da sin Mand og Fru Birgitte, og de bleve begge dømt og henrettet i Kjøbenhavn for deres Forbrydelse.

Fru Ermegaard levede siden den Tid 24 Aar alene paa Bjørnsholm og skænkede ved sin Død Gaarden til sine to Søstersønner, Holger Bille og Jesper Fris.

Af andre Billeder maa bemærkes Slægterne Kiærulf, Juell og Below. De stirre ned, alle disse

Bjørnsholm. Kirkegaarden med Klostreruinerne. Tegnet af Mathilde Thalbitzer.